

KOMITET GŁÓWNY OLIMPIADY BIOLOGICZNEJ
PRZY ZARZĄDZIE GŁÓWNYM
POLSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYRODNIKÓW im. KOPERNIKA
ul. Miecznikowa 1, 02-096 WARSZAWA
kgob@biol.uw.edu.pl www.olimpbiol.pl

**Opinia na temat propozycji nowej podstawy programowej
przedmiotu biologia w klasach V-VIII szkoły podstawowej**

Nowe podstawy programowe są nadzieją na wprowadzenie ścisłych korelacji między poszczególnymi przedmiotami przyrodniczymi: biologią, chemią, fizyką i geografią. Niestety w przedstawionym projekcie podstawy programowej przedmiotu biologia w szkole podstawowej nie ma podziału materiału na klasy.

Po pierwsze w praktyce wyklucza to zintegrowane nauczanie przedmiotów przyrodniczych. Pewne pojęcia w biologii warto wprowadzać dopiero po tym, kiedy uczeń jest już zapoznany ze zjawiskami fizycznymi, chemicznymi lub geograficznymi, które kształtują procesy biologiczne. W ten sposób można uniknąć powtarzania tych samych podstawowych treści na różnych przedmiotach i lepiej wykorzystać cenny czas uczniów i nauczycieli.

Po drugie percepcja piąto- i ósmoklasisty zasadniczo się różni. Z tego powodu podział materiału na klasy pozwoliłby w sposób jednoznaczny dopasować wymagany zakres wiedzy i umiejętności do zdolności poznawczych uczniów. W zaproponowanej podstawie programowej znajdują się w znacznej mierze wymagania przeniesione wprost z obecnego gimnazjum bądź liceum, które są odpowiednie dla ucznia VII lub VIII klasy, ale trudno doszukać się między nimi wymagań na poziomie piątoklasisty.

Na koniec brak podziału materiału na klasy utrudni napisanie podręczników, a uczniom i ich rodzicom może wręcz uniemożliwić przeniesienie dziecka do innej szkoły ze względu na kardynalną niezgodność realizowanych programów nauczania.

Niepokojące jest także to, że wiele wymagań zaproponowanej podstawy programowej opiera się wyłącznie na przyswojeniu przez ucznia pewnej ilości faktów bez analizy ich wzajemnych powiązań. Na przykład przegląd systematyczny zwierząt skupia się na opanowaniu zestawu faktów na temat każdej z grup systematycznych, ale niestety nie ma żadnego wymagania egzekwującego porównanie budowy układów narządów między nimi, co do tej pory wynikało z odpowiednich zapisów.

W ogólności w zaproponowanej podstawie programowej znajduje się niedostateczna liczba wymagań wymuszających powiązania faktów i zrozumienie procesów biologicznych. Nie można ograniczać biologii do nauki na pamięć, ale należy tłumaczyć, dlaczego komórki, tkanki lub organizmy są zbudowane w taki, a nie inny sposób. Nie da się dobrze zrozumieć budowy i funkcjonowania organizmów bez rozróżnienia, które cechy wynikają z odziedziczenia ich po wspólnym przodku, a które są nowym przystosowaniem do warunków środowiska lub uległy redukcji. Teoria ewolucji zajmująca centralne miejsce we współczesnej biologii umożliwia zrozumienie i połączenie wszystkich procesów biologicznych w całość. Jest to niedopuszczalne, żeby została ona pomięta w wymaganiach ogólnych, gdzie do tej pory zajmowała odpowiednie miejsce.

Przewodniczący KGOB

dr hab. Piotr Bębas